

A Szilas tó és lápvidéken

A Zöld Jövő kis csapatával ezúttal Rákospalotára látogattunk, ahol a Pólus Center felett, a Szilas patak túloldalán egy igen érdekes és értékes természeti, ill. helytörténeti értékkel ismerkedtünk meg, a Szilas tó és lápvidékkel. A figyelmet a témára egy júniusi Magyar Nemzet cikk hívta fel, - <https://mno.hu/hetvegimagazin/pusztulas-fenyegeti-budapest-titkos-lapjat-amiben-meg-aranyhal-is-el-2404704> . Hasonló, de már védett területek vannak a kelet pesti régióban, a Szilas, és a Rákos patak mentén, mint a Turjános, a Naplás tó, vagy a Merzse mocsár. E terület sorsa még hányatottabb, mint az átlag fővárosi természeti értékeké, tudtuk meg Merk Péter önkormányzati képviselőtől, aki a területtel a 90-es évek eleje óta foglalkozik. Itt a Szilas patak felett, azzal párhuzamosan egy másik patak folyik, és számos kisebb forrás van a területen, köztük hőforrások. Ezek együttesen táplálják az itt kialakult kis tavakat, és lápvidéket.

Merk Péterrel jártuk végig a területet, a Szilas patak mentén, egészen Rákospalota Ófaluig eljutva. A tó és lápvidék az M3 autópályáig több kisebb tavat tartalmaz, melyek a háborítatlanság okán is, jelentős biológiai értékeket halmoztak fel, ősi magyar halfajok vannak a tavakban, kételtűek széles állománya, és jelentős a madárvilág. A területet az elmúlt években számos szakdolgozat, diplomaterv is tárgyalta, elsősorban a Gödöllői Egyetemen, a helyi fiatalok részéről, melyek komoly muníciót jelentek a védetté nyilvánításhoz. A helyi védelmet a korábbi rendszer szerint a helyi önkormányzat mondta ki, majd vonta vissza, most a fővárosnál zajlik a védetté nyilvánítás. A helyi döntéshozók elsősorban a beépítését szorgalmazzák – közismert az a helyi döntéshozói nézet, ami az ilyen vizes élőhelyeket „rendetlenségnek” tekinti, és sittel töltené fel, majd lakóparkot rakna rá, amint lehet, ez sajnos a főváros és az ország sok területén meg is történt.

A séta során találkoztunk a Rákosmenti Mezei Őrszolgálattal, akik a kelet pesti kerületek külterületeit járják, hús fővel, hat autóval. Jelentős itt is a szeméttelhaladás, az illegális horgászat, halászat és a közbiztonság más veszélyeztetése. Átkelve az M3 alatt, a terület túloldalán folytatódik, ill. folytatódott a lápterület, de ennek jó részét korábban az önkormányzat felparcellázta zártkertes célokra. Ma itt zömmel lepusztult zártkerti ingatlanok vannak, a közben feltöltött területen, míg a Szilas patak város felőli oldalán lakóterület van.

Végül eljutottunk az egykori Liva malomhoz, ami a korábbi évszázadokban itt működött vízimalom utóda volt. A múlt század első évtizedeiben még nagy élet volt itt. A felső patak és a források vizét több fokozatban hasznosították, volt egy strandfürdő, 20x25 méteres, pallóból, később betonból készült medencével, Karádi Katalin és Jávor Pál is idejárt, akik a közelben laktak. A víz utána egy halnevelő medence sorba került, majd a malom hasznosította a víz esési energiáját, úgy jutott a Szilas patakba. A világháború után az egész természetesen megszűnt, tönkrement, a malom berendezése még a 90-es évekig megvolt, utána gyújtották fel és hordták szét.

Most Merk Péter terveket készített, készítettett helyi építésszel a malom megújítására. Lápok háza, oktató és helytörténeti bázis lenne itt, a tavat felette felújítva, visszaállítva, s a Gödöllői Egyetem halászati tanszéke telepe lesz itt, a halnevelő visszaállításával. Tanösvény egészítené ki az területet a Szilas patak mentén.

A sétát a Fóti úton fejeztük be a helyi plébánia templomnál. Merk Péter egyébként szobrász, és a helyi 56-os hősök emlékére is készített emlékművet, jelenleg azonban nagy erővel dolgozik a terület védelmén és rehabilitációján, egy helyi kis egyesület háttérével, segítőkkel, fiatalokkal.

Néhány filmrészlet a területről:

<https://www.youtube.com/watch?v=AgR0GOLTOEc>

<https://www.youtube.com/watch?v=gXZ4c-8Ygpg>

Az első kis pont láp, jóval a Szilas patak szintje felett Merk Péter táblája, amit vagy lefirkálnak, vagy elvisznek

A kis csoportunk Merk Péterrel a területen

és tovább, a kis tavak mentén

érkezés a Liva malomhoz

az egykori halnevelő tó a malom felett.